

Cartografia: ICC 2012

Situació i accés

Coordenades ETRS89:
X: 396148,3 m Y: 45755866,9 m

Per arribar-hi cal agafar una carrerada, utilitzada des del segle xi com a via de transhumància dels ramats cap a la Cerdanya, que surt a ponent de la torre medieval de l'Arboçar de Baix; un cop travessat el bosquet de les Basses de Cal Beltran, a uns 300 m, es troba l'antic colomar, un monument al bell mig de la vinya dels Plans de la Torre.

Intervenció arquitectònica

Servei de Patrimoni Arquitectònic Local. Diputació de Barcelona
Ajuntament d'Avinyonet del Penedès

Arquitecte director: José Luis Sanz Botey
Arquitecta tècnica: Marilena Gracia Suñé
Arqueòleg: Javier Fierro Macía
Historiadora: Raquel Lacuesta
Constructor: Treballs d'Edificació Duran. Sant Pau d'Ordal
Data de realització: 2012

Fotografia: J. L. Sanz (SPAL), 2012

Informació i visites

Ajuntament d'Avinyonet del Penedès
Plaça de la Vila, 1. Avinyó Nou
08793 Avinyonet del Penedès
Tel. 938 970 000
www.avinyonet.org

www.diba.cat/web/spal/columbari_avinyonet

Diputació Barcelona

Àrea de Territori i Sostenibilitat

Gerència de Serveis d'Equipaments, Infraestructures Urbanes i Patrimoni Arquitectònic
Servei de Patrimoni Arquitectònic Local
Comte d'Urgell, 187
08036 Barcelona
Tel. 934 022 171
www.diba.cat/spal

Avinyonet del Penedès

El colomar de l'Arboçar

Fotografia: M. Gracia (SPAL), 2012

Direcció de Comunicació, DL B. 6408-2013

Diputació Barcelona

Ajuntament d'Avinyonet del Penedès

Fotografia: J. L. Sanz (SPAL), 2012

El colomar de l'Arboçar és un monument arquitectònic i històric medieval, aixecat enmig de camps de vinya, des del qual es té una magnífica vista sobre el Penedès. Abans d'arribar al colomar, es voreja un nucli de cases d'origen també medieval, amb una torre de defensa i guaita que probablement ja existia al segle x, on hi ha possibilitats de trobar aixopluc en cases rurals.

El colomar era una construcció aïllada, de forma prismàtica, amb una planta rectangular de 5,80 m de llargària per 2,60 m d'amplària, que es conserva fins a una alçària de 4,8 m. Va ser bastida amb tàpia sobre un sòcol de maçoneria de pedra. Hom pot distingir les empremtes dels calaixos de fusta emprats a l'encofrat de la tàpia i els forats de la bastida. El parament extern és llis, mentre que l'intern té una sèrie d'orificis o nials arrencats en filades verticals i horitzontals, de formes semicirculars, i alguna de triangular, on els coloms se sentien protegits mentre pujaven les seves cries.

El monument es va donar a conèixer l'any 1959, però amb una interpretació errònia, ja que es va considerar que es tractava d'un columbari funerari col·lectiu de l'època romana, al servei d'un ampli territori. A la

dècada dels anys seixanta del segle xx, la troballa va tenir molt ressò en el món científic i va servir de paradigma per considerar columbaris romans altres edificis similars, com les torrotes de Pasteres i de can Pinya al terme de Subirats, una altra torre al costat del mas Pigot, a les Masuques (Castellet i la Gornal), o la del Telègraf, a Sant Vicenç de Calders. L'any 1981 es va qüestionar categòricament la filiació romana de totes aquestes restes i se situà la construcció a l'època medieval, al temps que es desmentia l'ús com a sepulcre col·lectiu amb urnes cineràries en els seus orificis murals, i es definia l'autèntic ús original de la construcció com a lloc de cria de coloms, una activitat agropecuària altament productiva en temps passats.

El colomar de l'Arboçar formava part de les propietats de la quadra del mateix nom, de la qual encara es conserva, com a element més emblemàtic, la torre de l'Arboçar de Baix, bastida al voltant de l'any 1000. Hom pot datar la construcció del colomar cap a la segona meitat del segle xii, i va estar en ús fins a mitjan segle xvii. A més de representar un símbol de poder i riquesa del propietari, va significar un mitjà econòmic molt important per a la producció de carn (coloms) i per a l'obtenció d'adob (colomassa). Si

tenim en compte el nombre de nials, es pot xifrar la producció en 65 coloms a la setmana, entre els mesos de juny a setembre, i en més d'1 tona de guano a l'any.

L'any 2012, el Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona, a petició de l'Ajuntament d'Avinyonet del Penedès, va consolidar el monument en una operació d'urgència per garantir la conservació de l'única paret que roman dempeus, operació que va implicar l'estudi històric i l'excavació arqueològica del monument, i l'apuntament de la seva paret medieval existent mitjançant dos contraforts de maó, que contrasten intencionadament amb els vestigis originals del colomar. En aquesta actuació es va recuperar el sòcol o basament de pedra, que restava colgat sota els enderrocs, i es va reintegrar a la nova fàbrica de maó un fragment de tàpia que s'havia esclavissat arran de les fortes pluges del mes de novembre de 2011.

Fotografia: J. L. Sanz i M. Gracia (SPAL), 2012

Fotografia: J. L. Sanz i M. Gracia (SPAL), 2012